

SECCIONS EDICIÓ IMPRESA EL PUNT AVUI TV MÉS

PORTADA LOCAL SOCIETAT SUCESSOS POLÍTICA ECONOMIA CULTURA EUROPA-MÓN COMUNICACIÓ OPINIÓ IN ENGLISH ESPORTS

OPINIÓ DIRECTOR EDITORIAL GAVARRES - 18 octubre 2013 2.00 h

OPINIÓ

El caliu de la carbonera

Colla de voluntaris que han fet possible, un any més, la carbonera de Sant Climent de Peralta. LL. MIR.

ÀNGEL MADRIÀ - DIRECTOR EDITORIAL GAVARRES

Aquest any en fa vint de la carbonera de Sant Climent de Peralta. La primera va ser l'any 1993 i la van encendre en Lluís Pla (la Bisbal, 1923) i en Simon Cruanyes (els Metges, 1920-la Bisbal, 1997). Tot plegat va ser una juguesca entre ells dos i en Jesús Cals;

Aquesta flama serveix per encendre un petit feix de bruc petit que fa una mica de caliu

en Cals feia temps que els provocava dient-los que parlaven molt de fer carbó però que segur que, després de tants anys, ja no en sabrien fer. En Lluís i en Simon, aquell any 1993, van fer una mica de llenya prop de can Baulida dels Metges i, en un lloc mig amagat al bosc, van encendre una carbonera. De seguida, aquella torterola de fum va ser vista des de Cruïlles i Sant Sadurní. La veu va córrer més que el fum. El que havia de ser un acte mig d'amagatotis dels dos vells carboners, es va convertir en tot un fenomen. Aquella va ser la guspira que ens ha portat fins avui al mas Frigola de Sant Climent.

El dissabte dia 12 d'octubre, cap a tres quarts de deu del matí, arribo al mas Frigola. A les deu està anunciada l'encesa de la carbonera. Veig que hi ha poca gent a la plaça on hi ha la pila. Només falten quinze minuts perquè en Pep Matés aboqui unes palades de caliu per l'ull de la pila. A uns 25 metres del piló de terra hi ha força gent asseguda a les dues taules parades que hi ha sota el cobert. Tot està a punt per a l'encesa, però falta l'esmorzar. Al costat del cobert hi ha foc encès i a sobre d'un trespeus hi ha una cassola que governa amb un remenar alegre la Quima Sala, la reina dels bolets. Pregunto a en Josep Geronès, en Tòfol, què és: "Són trompetes amb ceba i sèpia." En el mateix foc escalfen un altre plat: salsitxes amb rossinyols de pi. La brigada de voluntaris que ha estat treballant des del 28 de setembre, quan van empi-

lar, ja són asseguts; l'esmorzar està a punt i hi ha gana. En Josep Alemany – una de les ànimes de la carbonera –, em convida a tastar les trompetes amb ceba; li ho agraeixo, però ja he esmorzat a casa. Aprofito l'estona, mentre la gent va esmorçant, per prendre notes i repassar noms d'alguns coneguts: en Lluís de la Deixesa –el protagonista principal d'aquesta tradició– seu, discretament, a la punta d'una taula; també hi ha en Narcís Parals, el Moliner, que durant aquests dies farà de guarda major de l'espai; reconec gent de Canet d'Adri: en Lluís Noguer, en Ventura Puig i en Josep Admetlla. En Josep Sala, l'alcalde de Forallac, va saludant tothom, però no veig que esmorzi; saludo en Pere Verdaguer, de Vulpellac –Urpellac–, com diu ell. També s'entaulen els amics Antoni Martí i la Dolors Fuster, de Fonteta. El caliu de la memòria, el documental sobre la carbonera i els carboners és una eina imprescindible. A la mateixa taula seuen en Tòfol i la seva dona; en Lluís Colom, el Curro; en Salvi Mir, de Sant Sadurní. A l'altra taula, entre d'altres, esmorzen en Josep Puig, alcalde de Serra de Daró, l'Isidre Jordi, alcalde estat de Parlavà.

De mica en mica, mentre parlo amb en Jordi Gamero, veig que la plaça carbonera es va omplint. A primera fila hi ha força mainada que seuen a terra, han vingut amb les àvies i les mares. En Lluís de la Deixesa es col·loca, assegut en una cadira, a peu de carbonera, ara ell ja no pot treballar-hi però sempre hi és present, com si fos el notari, per donar fe que la pila ja es pot encendre. Comença l'acte. En Josep Sala –un altre dels pals de paller– fa de mestre de cerimònies i dóna les gràcies a la gent que, de manera voluntària, ha treballat per tenir la pila a punt. Creix l'expectació, sobretot entre els més menuts, quan l'arqueòleg Antoni Palomo torna a recrear la màgia del foc. Ho fa fent percutir un ferro acerat a una pedra de sílex. Les guspies que en surten les fa caure sobre una brolla i, amb uns quants bufets controlats, apareix, com per art de màgia, el foc.

Aquesta flama serveix per encendre un petit feix de bruc i llenya petita que fa una mica de caliu. Aquest és el caliu que serveix perquè en Josep Matés, ceramista de Fonteta i voluntari de l'ADF Gavarres Nord, fent cadena amb companys seus, encengui la carbonera. Tot el procés dura poc més de mitja hora. A partir d'ara i fins al dia 26 d'octubre –dia de desempilar–, durant uns dies, s'anirà alimentant l'ull de la pila i vigilant, nit i dia, que el foc cremi les divuit tones d'alzina.

Abans de marxar, i mentre parlo amb en Martí Pujol, de Vilabertran, passa en Josep Alemany, amb pas decidit, i diu: “Només falta una cosa: vaig a penjar l'estelada.” Poc després, quan torno cap al cotxe, veig en Josep baixant de la cistella d'un camió: l'estelada ja presideix l'espai de l'aparcament. Quan torno cap a Girona penso en tot l'acte que ha transcorregut entre un ambient distès, festiu, alegre... És evident que per encendre la carbonera sempre caldrà unes palades de caliu, però ara ja tinc molt clar que el veritable caliu que manté la carbonera de Sant Climent, any rere any, és el que es crea durant aquests dies en aquest espai, al mig del bosc, als peus de les Gavarres. I, més concretament, l'ambient que he pogut viure a l'hora d'esmorzar. L'any que ve miraré de tornar-hi; aquesta sèpia amb ceba i trompetes, de la Quima Sala, encara em volta pel cap. De fet, no ho puc pas amagar: em té el cor robat.